

POSTANOWIENIE

22 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 22 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Banku w Ł.
przeciwko B.K.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej B.K.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 31 lipca 2023 r., I AGa 158/22,

odrzuca skargę kasacyjną.

k.w.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 20 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie, w sprawie z powództwa Banku w Ł. Przeciwko B.K., uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym 30 listopada 2020 r. w sprawie X GNc 582/20 (pkt I), zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1 005 080 zł z bliżej określonymi odsetkami umownymi liczonymi od 30 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty (pkt II), umorzył postępowanie w pozostałym zakresie (pkt III) oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych (pkt IV-V).

2. Wyrokiem z 31 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie zmienił częściowo na skutek apelacji pozwanej wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z 20 maja 2022 r. w punkcie IV w ten sposób, że obniżył zasądzoną od pozwanej na rzecz powoda tytułem kosztów procesu kwotę 24 752 zł do kwoty 21 195 zł (pkt 1), oddalił

apelację w pozostałej części (pkt 2) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego i nieuiszczonych w postępowaniu apelacyjnym kosztach sądowych (pkt 3-4).

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną – w ustawowym terminie – wywiodła strona pozwana, wskazując na nieważność postępowania, albowiem skład sądu orzekającego zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji był sprzeczny z przepisami ustawy oraz naruszenie art. 230 w zw. z art. 210 § 2 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 458⁵ § 1 k.p.c.; art. 458⁵ § 4 k.p.c., a także art. 322 w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁴ § 3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wnioś skargę. Natomiast wymogi pisma procesowego określa art. 126 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁶ § 1 k.p.c. czuwanie nad tym, aby w skardze kasacyjnej nie występowały braki formalne, należy w istocie do przewodniczącego w sądzie drugiej instancji. Jednocześnie należy zauważyć, że chociaż zasadniczy ciężar kontroli tego, czy wymagania formalne zostały zrealizowane (zarówno co do prawidłowości, jak i terminowości) spoczywa na sądach drugiej instancji, ustawodawca nie wyłączył jednak w tym obszarze również kompetencji Sądu Najwyższego. W myśl art. 398⁶ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca bowiem skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

5. W niniejszej sprawie zarządzeniem z 28 listopada 2023 r. prawidłowo wezwano pełnomocnika pozwanej do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie adresów stron i złożenie trzech odpisów skargi kasacyjnej w terminie tygodnia od daty doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej.

Wezwanie do usunięcia wymienionych wyżej braków formalnych skargi kasacyjnej zostało uznane za doręczone pełnomocnikowi skarżącej, za pośrednictwem Portalu Informacyjnego, z dniem 14 grudnia 2023 r., a zatem tygodniowy termin do uzupełnienia braków upłynął z dniem 21 grudnia 2023 r.

W piśmie procesowym z 28 grudnia 2023 r. pełnomocnik skarżącej wniósł o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej oraz uzupełnił braki skargi objęte zarządzeniem z 28 listopada 2023 r.

Postanowieniem z 10 stycznia 2024 r. Sąd Apelacyjny przywrócił skarżącej termin do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej, w konsekwencji czego skarga kasacyjna strony pozwanej wraz z aktami sprawy została przedstawiona Sądowi Najwyższemu.

6. W orzecznictwie Sądu Najwyższego początkowo uznawano, że możliwe jest przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty lub terminu do usunięcia braków formalnych środka zaskarżenia (wyrok SN z 17 lipca 1979 r., IV CR 232/79, OSNC 1980, nr 1-2, poz. 16; postanowienie SN z 10 listopada 2006 r., I CZ 61/06). Stanowisko to jednak zostało zarzucone i w jego miejsce pojawiły się dwa poglądy. Wedle pierwszego wniosek taki jest niedopuszczalny, ponieważ usunięcie braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia nie jest samodzielną czynnością procesową (postanowienia SN: z 9 lipca 2008 r., V CZ 44/08; z 9 lutego 2018 r., I CZ 13/18; z 20 września 2018 r., IV CZ 38/18; z 29 września 2023 r., III CZ 265/23, OSNC 2024/2/22); wedle drugiego - dopuszczalność tego rodzaju wniosku warunkowana jest tym, by nie zostało jeszcze wydane rozstrzygnięcie stanowiące wynik uchybienia terminowi usunięcia tych braków (postanowienia SN: z 27 stycznia 2005 r., II UZ 48/04; z 22 lutego 2006 r., III CZ 4/06; z 10 listopada 2006 r., I CZ 61/06; z 20 lipca 2012 r., II CZ 55/12; z 20 września 2013 r., II CZ 50/13; i z 22 listopada 2017 r., IV CZ 75/17).

W ocenie Sądu Najwyższego w składzie badającym dopuszczalność środka zaskarżenia prawidłowe jest stanowisko wykluczające dopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia. Czynnością procesową w rozumieniu art. 168 k.p.c. jest wniesienie środka zaskarżenia, który powinien spełniać wymagania formalne i powinien zostać

należycie opłacony. Nie jest natomiast czynnością procesową uiszczenie opłaty, dołączenie brakujących odpisów apelacji, wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia czy usunięcie innych braków formalnych; do wywołania skutków procesowych w postępowaniu zdolne jest bowiem zaskarżenie orzeczenia. Uiszczenie opłaty lub usunięcie braków formalnych środka zaskarżenia nie ma rangi samoistnej (odrębnej) czynności procesowej, ma tylko to znaczenie, że współwarunkuje nadanie biegu środkowi zaskarżenia, a zatem podporządkowane jest wyłącznie celom środka zaskarżenia.

Nie ma przy tym podstaw do uznania, że uzupełnienie braków środka zaskarżenia ma status samodzielnej czynności procesowej wówczas, gdy nie doszło jeszcze do odrzucenia środka zaskarżenia. Nie można również uznać, że ewentualna dopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych lub fiskalnych środka zaskarżenia miałaby zależeć tylko od tego, czy organ procesowy odrzucił już, czy też jeszcze nie odrzucił środka zaskarżenia; taki pogląd prowadzi do przypadkowych rezultatów. W niniejszej sprawie, skoro termin do uzupełnienia braków formalnych środka zaskarżenia upłynął bezskutecznie, środek zaskarżenia podlega odrzuceniu, a wydanie decyzji procesowej o jego odrzuceniu jest obowiązkiem organu procesowego.

Przedstawione stanowisko w żaden sposób nie narusza interesów stron; wszak zainteresowany zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. może domagać się przywrócenia terminu do skutecznego dokonania czynności procesowej (tj. do wniesienia środka zaskarżenia nieobarczonego brakami), a nie do spełnienia wymagania konstrukcyjnego tej czynności.

W konsekwencji wniosek o przywrócenie terminu do uzupełnienia braków formalnych skargi podlegał odrzuceniu jako niedopuszczalny, zaś skarga – z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych w terminie – podlegała odrzuceniu, o czym Sąd Najwyższy postanowił na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

Jedynie marginalnie trzeba wskazać, że nie zasługuje na podzielenie wyrażany niekiedy pogląd, jakoby każdy wniosek o przywrócenie terminu do usunięcia braków środka zaskarżenia traktować należało jako wniosek

o przywrócenie terminu do wniesienia tego środka zaskarżenia (tak np. orzeczenie SN z 8 kwietnia 1938 r., C.III. 2725/37).

k.w.

[a.ł.]